

УДК 94(477)

НІМЕЦЬКА КОЛОНІАЛЬНА ПОЛІТИКА РЕЙХСКАНЦЛЕРА ОТТО ФОН БІСМАРКА

ТРОЯН С.С.,
доктор історичних
наук, професор
кафедри зовнішньої
політики
і дипломатії
Дипломатичної
академії України
при МЗС України

Після утворення Німецької імперії у 1871 р. основним напрямком її зовнішньої політики тривалий час залишався європейський. На рубежі 70-80 рр. XIX ст. Німеччина активізувала свою колоніальну політику. У 1884 р. вона офіційно заволоділа першими колоніями в Південно-Західній Африці, а потім в Океанії. Поворот рейхсканцлера Отто фон Бісмарка у бік заокеанських завоювань був зумовлений прагненням зміцнити позиції Імперії на міжнародній арені, а також заручитися підтримкою великого капіталу і впливових політичних сил у середині держави.

Ключові слова: Німецька імперія, Отто фон Бісмарк, колоніальна політика.

Після утворення імперії у 1871 р. німецький уряд спочатку досить холодно і навіть негативно поставився до ідеї завоювання Німеччиною власних заокеанських колоній. Найяскравіше ця позиція знайшла відображення у поглядах на колоніальне питання самого рейхсканцлера Отто фон Бісмарка, 200-ліття з дня народження якого виповнилося 1 квітня 2015 р. Відразу після завершення франко-пруської війни 1870 – 1871 рр. він рішуче відхилив усі пропозиції про передачу Німеччині французьких колоніальних територій в Азії. «На його думку, – доповідав англійський посол О. Расел з Берліна у 1873 р., – колонії були б лише джерелом слабкості, тому що вони могли охоронятися тільки сильним флотом, тоді як географічне становище Німеччини зовсім не вимагає, щоб

вона стала першокласною морською державою. Йому було уже запропоновано немало колоній, але він відхилив усі і тільки хотів мати вугільні станції за згодою з іншими державами»¹.

Бісмарк дійсно не без підстав побоювався, що вступ Німеччини на шлях колоніальних загарбань неминуче викличе сутички з Великою Британією. Водночас, у сер. 70-х рр. XIX ст. він не виключав можливості при висуненні поміркованих претензій добитися згоди Англії на здійснення німецьких колоніальних анексій як на території Африканського континенту, так і в басейні Тихого океану. Тим більше, що уже тоді він вів підготовку до реалізації на практиці таких радикальних планів. Це проявлялося в урядовій політиці підписання нерівноправних договорів з королями островів Тонга і Самоа, здобутті вугільних баз, каральних діях німецького флоту проти населення островів Океанії та в інших районах в інтересах німецьких колоніальних кіл. Уже з 1875 р. німецький військовий корабель постійно знаходився в Океанії, «захищав» там німецьку торгівлю і силою зброї здійснював німецький вплив. Так, у 1878 р. кайзерівські кораблі, ввійшовши в порт Салуафата, який був розташований поблизу Апіа – головного міста Самоа, і встановивши свій контроль над портом, зуміли перешкодити встановленню протекторату США над Самоа. У грудні 1879 р. корабель «Бісмарк» здійснив військові дії проти ворожої Німеччині партії «Гаймуа». Після цього туземні вожді на борту «Бісмарка» підписали угоду, яка визнавала владу німецького ставленика Малієтова над Самоа. Такі рішучі дії на колоніальному поприщі у 70-х рр. XIX ст. були не характерні для німецьких урядових кіл. Бісмарк віддавав перевагу тактиці компромісів і очікування.

Саме для реалізації таких намірів у 1875 р. в Лондон було послано Л. Бухера – довірену особу Бісмарка – з метою запропонувати Великій Британії німецьке сприяння у російсько-турецькому конфлікті, що назрівав на Балканах, в обмін на компенсацію у колоніальному питанні. За свідченням німецького політика Г. Еккардштейна, Бухер намагався добитися англійської підтримки для здійснення розрахованої на перспективу колоніальної програми, яка передбачала здобуття німцями колоній на півдні і на сході Африки². Але обидві пропозиції були відхилені англійським урядом, що стало однією з причин негативного ставлення Бісмарка у сер. 70-х рр. XIX ст. до негайної німецької за-океанської колоніальної експансії. Російський іс-

торик В. Чубинський у зв'язку з такою позицією рейхсканцлера писав: «Колонії займали його лише у тій мірі, у якій допомагали вирішенню європейських проблем: підштовхнути Англію на експансію в Єгипті, щоб посварити її з Францією, підтримувати Францію у її претензіях на Туніс, щоб відвернути її думки і сили від ідеї реваншу і т.п.»³. Слід зауважити, що така політика принесла Німеччині успіх, і на час її вступу на шлях колоніальних загарбань у 1884 р. Велика Британія була зв'язана по руках серйозним конфліктом з Францією в Єгипті і з Росією на Середньому Сході, а Франція вирішувала свої власні колоніальні справи на території Північної і Західної Африки та Індокитаю і їй було не до німецьких колоніальних анексій.

Бісмарк рішуче відхилив різні колоніальні проекти, які стосувалися Камеруну, Занзібару, Трансваалю, Північного Борнео і Нової Гвінеї. Він навіть висловив думку, що кожен німецький солдат, відправлений у Трансвааль, обійшовся би, як мінімум, у 10 тисяч талерів⁴. При цьому навряд чи можна допускати у канцлера яке-небудь принципово негативне відношення до колоній. Так, в одній з бесід у зв'язку з колоніальним проектом мандрівника Вебера, яка відбулася в 1876 р., він сказав, що «така велика нація як німецька не може довго існувати без колоній. Але умови для початку колоніальної експансії ще не склалися. Через 8 – 9 років питання може вважатися дозрілим»⁵. Дійсно, Бісмарк виявився передбачливим політиком. Саме через такий проміжок часу Німецька імперія офіційно вступила на шлях колоніальної експансії і здобула перші свої колоніальні володіння у Південно-Західній і Східній Африці та в районі тихоокеанських островів.

Визначаючи сприятливим для початку німецьких колоніальних анексій час, який би припав приблизно на сер. 80-х рр. XIX ст., Бісмарк, напевно, дотримувався тієї точки зору, що кайзерівська Німеччина повинна спочатку внутрішньо зміцнитися, а вже потім приступити до реалізації колоніально-політичних планів. Отже, його негативне ставлення до колоніальних загарбань у 70-х роках пояснювалося перш за все міркуваннями їх небажаності у той час, а також слабкою організацією прихильників колоніальної експансії. Крім того, Бісмарк побоювався, що активне включення Німеччини у боротьбу за колонії приведе до складання союзу колоніальних держав проти неї. Тому попередньо він намагався, вибравши зручну розстановку політичних сил на міжнародній

арені, загострити колоніальні протиріччя між Великобританією і Францією, а потім заручитися підтримкою однієї з них і таким чином уникнути можливої політичної ізоляції при вступі на шлях колоніальних загарбань.

Зміна поглядів Бісмарка на колоніальну політику, яка відбулася на рубежі 70 – 80-х рр. XIX ст., пов'язана також із значним зміцненням позицій великого капіталу в Німеччині, зміною розстановки політичних сил на внутрішній арені і, що дуже важливо, у рейхстазі. Більшість місць там займали консерватори, націонал-ліберали, прогресисти і депутати «Центру». Поворот Бісмарка й урядового кабінету до сприяння активній колоніальній політиці на початку 80-х років був прямо пов'язаний з тим, що вони склали у парламенті своєрідний політичний картель, який відіграв роль впливової сили у вирішенні питань економічного, суспільного і зовнішньополітичного життя і з цією метою чинив відповідний тиск на німецький уряд.

У результаті в 1879 р. у Німеччині виник «чорно-блакитний блок» консерваторів, вільних консерваторів, націонал-лібералів і «католиків», який відсунув буржуазних лібералів на другорядні позиції і надовго прибрав до рук державну владу. Саме цей політичний альянс вимагав від уряду проведення активної заокеанської колоніальної політики, що привело до посилення руху на користь колоніальних загарбань. Недаремно 1879 р. став відправною точкою у різкому піднесенні колоніальної пропаганди в Німеччині й остаточному проникненні ідеологічних установок колоніалізму в масову свідомість. На рубежі 70 – 80-х рр. XIX ст. відбувся також поворот у поглядах Бісмарка і німецького уряду на колоніальне питання, у їхньому ставленні до необхідності і можливості вступу Німеччини на шлях відкритих колоніальних засвоєвань.

Особливо помітним це й процес став у близьких до уряду суспільних і політичних колах. За свідченням М. Буша, Бісмарк пізніше писав: «Я принципово – людина не колоніальна; у мене були серйозні сумніви у зв'язку з колоніальною політикою, і лише тиск громадської думки, тиск більшості змусив мене капітулювати і підкоритися. Я був проти заснування колоній і лише підкорився більшості моїх співвітчизників, більшості у рейхстазі»⁶. Посилання Бісмарка на громадську думку і рейхстаг хоча й були перебільшенням (про це свідчив, наприклад, провал Самоанського законопроекту в 1880 р.), але мали під собою і серйозні під-

стави. Так, дискусії в рейхстазі навколо того ж Самоанського законопроекту свідчили про наявність там значного числа прихильників заокеанської колоніальної політики. Ще одним рупором «громадської думки» були колоніальні організації або близькі до них товариства. Членами цих об'єднань були представники фінансово-промислових кіл, юнкерства, наукової інтелігенції. Представники цих груп населення і були тією громадською думкою, на яку посилався рейхсканцлер Бісмарк.

У цих умовах свідченням зростання колоніальних претензій німецьких правлячих кіл стала позитивна відповідь Бісмарка на послання Пруської народногосподарської ради, у якому пропонувалося захоплення Німеччиною колоній і щорічне виділення з державного імперського бюджету 10 млн. марок на потреби колоніальної експансії⁷. Орган націонал-лібералів газета «Кельніше Цайтунг» у вересні 1882 р. писала, що «колоніальне питання викликає надзвичайно велику увагу. На його важливість вказується у програмах політичних партій і в пресі. Значно зросла кількість літератури, яка присвячена цьому питанню, і думка про необхідність здобуття колоній навряд чи має противників»⁸. Виступаючи у рейхстазі 4 червня 1881 р., Бісмарк заявив: «Коли ми вирішуємо за прикладом інших держав приступити до територіальних завоювань, то нам залишається тільки надавати по можливості більш сильну підтримку нашій торгівлі, щоб наша зацікавленість у ній заважала чужій енергійній анексіоністській політиці»⁹. Фактично у той час формула колоніальної політики Бісмарка зводилася до відомого гасла: «Торгівля піднімає прапори»¹⁰.

Бісмарк і німецький уряд підтримали також рішучі практичні кроки торгового капіталу з метою заволодіння колоніями. Перш за все слід зупинитися на наполегливих зусиллях Л. Блейхредера і О. Ганземана по здійсненню своїх задумів відносно Океанії. Після провалу Самоанського законопроекту вони інформували про свої плани Бісмарка і надалі вели з ним постійну переписку з цього питання. Рейхсканцлер, який ще не наважувався на енергійну державну підтримку цих проєктів, все ж схвально поставився до їх здійснення. 7 травня 1880 р. він писав Ганземану і Блейхредеру: «Підтримуючи існуючі підприємства, ви робите послугу інтересам вітчизни, яка заслуговує подяки»¹¹. Фірма Годафруа була перетворена у Німецьке торгово-плантаційне товариство, яке викупило і вдвоє розширило закладені в банку

Бармінга плантації. 9 вересня Ганземаан звернувся до Бісмарка з доповідною запискою, де вказує на великі можливості району Океанії стосовно «виробництва колоніальних продуктів, торгівлі і судноплавства». Банкір запропонував «завоювання якої-небудь території у цьому районі, придатної для того, щоб за допомогою німецької старанності поставляти метрополії велику частину її потреб у колоніальних продуктах і крім того брати участь своєю продукцією у світовій торгівлі»¹². Через два місяці у другому листі Ганземаан уже конкретно говорив про завоювання Нової Гвінеї і прилеглих до неї островів, а також про відкриття субсидованого державою пароплавства¹³.

Відповіддю Ганземаану був лист в.о. міністра закордонних справ Штіума і двічі повторена у 1881 р. у посланнях Бісмарка до рейхстагу пропозиція про запровадження субсидованої урядом пароплавної лінії в Тихий океан. Якщо в листі Штіума роз'яснювалося, що уряд не може вдатися до анексії в районі Океанії, інші слова говорилося про фінансову сторону плану Ганземаана, то в своїх посланнях рейхстагу Бісмарк робив спробу її здійснити¹⁴. Одночасно, як видно з статті професора Шауса «Рейси військового флоту в 1880–1881 рр.»¹⁵, активізувалася каральна діяльність німецьких кораблів в Океанії. Її зв'язок із задумами Блейхредера і Ганземаана не заперечувала пізніше навіть «Кельніше Цайтунг», яка писала про «негідну роль уряду в експедиції на Нову Гвінею»¹⁶. Цю експедицію, завданням якої мало стати захоплення Нової Гвінеї та інших островів Океанії, банкіри готували давно. Але реалізована вона була разом з бісмарківськими планами державного субсидування пароплавної лінії в Тихоокеанський регіон вже у 1884 – 1885 рр.

Бісмарк також підтримав бременського торговця А. Людеріца, який у 1882 р. вирішив заснувати колонію у Південно-Західній Африці в районі бухти Ангра-Пекена, ще не зайнятому жодною європейською державою. Щоб уникнути небезпеки з боку Великої Британії, яка володіла Капською колонією, Людеріц 16 листопада 1882 р. надіслав у міністерство закордонних справ заяву. В ній він просив надати підтримку з боку Німецької імперії у створенні запланованій ним колонії¹⁷. Людеріц був запрошений у Берлін для особистих переговорів. Вони відбулися 12 січня 1883 р. і німецький купець більш детально виклав свої плани. Можливо уже тоді стало ясно, що Людеріцу потрібна була не земля для поселення німецьких колоністів з се-

редніх верств, а він надіявся знайти в Південно-Західній Африці багаті поклади корисних копалин, у першу чергу алмазів, золота, срібла. Людеріц писав: «Мені б було радісно, якби вся земля (йшлося про район Ангра-Пекени – С.Т.) складалася з покладів руди і завдяки видобутку руд перетворилась би в гігантську дірку»¹⁸. Однак Людеріц, як вважає німецький економіст Г. Якель, мав на увазі зовсім не розробку мідних руд: «Уже тоді внаслідок близькості Трансвааля повинні були мріяти про Ангра-Пекену як про країну золота й алмазів. Тільки так слід розуміти дорогі експедиції компанії Людеріца. Що вони шукали не багаті мідні поклади, видно з тодішнього низького рівня цін на мідь і з того, що попередні спроби такого роду, навіть у кращі часи, були безуспішними по причині високих транспортних затрат у країні»¹⁹.

Рейхсканцлер 4 лютого 1883 р. доручив німецькому послу в Лондоні графу Г. Бісмарку запитати, чи не планує британський уряд поширити свій суверенітет або захист на область Південно-Західної Африки. У своїй відповіді від 23 лютого 1883 р. британський уряд відзначав, що Капська колонія дійсно володіє кількома поселеннями на південно-західному березі Африки, але потрібне точне місцезнаходження проектованого німецького поселення, щоб англійські власті могли відповісти, чи зможуть у випадку потреби надати захист. Тому Лондон попрохав точніших вказівок²⁰. Берлін тоді ще не мав наміру розглядати Ангра-Пекену як колонію Німецької імперії. Тому Бісмарк вважав доречною велику обережність відносно Англії. 18 серпня 1883 р. німецький представник у Лондоні фон Плессен був уповноважений неофіційно в'яснити, чи не заявляє Велика Британія претензій на бухту Ангра-Пекена і що думає її уряд про підприємство Людеріца (на той час бременський купець за договором від 1 травня 1883 р. з вождем бетанійців Й. Фредеріксом уже придбав бухту Ангра-Пекена і п'ятимильну земельну смугу, яка прилягла до неї з усіх боків). Англійське міністерство закордонних справ передало запит у міністерство колоній і таким чином затримало відповідь.

12 листопада 1883 р. Бісмарк доручив послу в Лондоні зробити вже офіційний запит, чи є з боку Великої Британії які-небудь зазіхання на область Ангра-Пекени і в випадку, якщо такі є, то які на це підстави²¹. Відповідь була одержана 21 листопада і вказувала, що хоча суверенітет Великої Британії не поширюється на Ангра-Пекену, але британський уряд дотримується думки, що прагнення іншої

держави висловити свої претензії на суверенітет або юрисдикцію над цією областю були б вторгненням у законні права Англії²².

Бісмарк побачив в англійській ноті необґрунтовану претензію на можливе проголошення верховенства Великобританії над усіма поки що «незагосподарьованими» країнами світу. Це могло поховати будь-які колоніальні наміри німецького уряду. Тому, напевне не без враження від цієї англійської заяви, Бісмарк прийняв рішення взяти Ангра-Пекену як тільки випаде зручна можливість під німецький захист. Така можливість трапилася дуже швидко. Прагнучи не допустити переходу Ангра-Пекени під контроль Капської колонії, канцлер 24 квітня 1884 р. направив телеграму німецькому консулу в Капштадті, в якій доручив йому офіційно заявити, що Людеріц і його колоніальні поселення знаходяться під захистом імперії²³. Кайзерівська Німеччина заволоділа першою колонією і офіційно стала на шлях колоніальної політики.

Таким чином, з кінця 70-х рр. XIX ст. колоніальний рух очолили наймогутніші господарські, політичні та соціальні сили в Німеччині. Їхні зростаючі колоніальні прагнення все більше поділялися імперським урядом на чолі з рейхсканцлером Бісмарком. Виступаючи на перших порах після завершення об'єднання країни проти всяких заморських колоніальних проектів, урядовий кабінет уже на початку 80-х років проявив активність у цілому ряді колоніальних питань. Бісмарк підтримав кроки Ганземана і Блейхредера з метою захоплення Нової Гвінеї та інших тихоокеанських островів, а також колоніальне підприємство представника бременського торгового капіталу Людеріца в Південно-Західній Африці.

Сприяючи не тільки теоретичному розвитку, але й практичному втіленню колоніальних ідей, Бісмарк і німецький уряд прагнули також до економії коштів на здобуття і управління колоніями. Виходячи з девізу «прапор йде за торгівлею», рейхсканцлер хотів підпорядкувати німецькому впливу території, на які не претендувала жодна з європейських колоніальних держав. «Королівські купці», як старомодно називав цей тип капіталістів Бісмарк, повинні були одержати патенти на манер англійських «королівських хартії» для самостійного управління «своїми» колоніями. Однак окремі колоніальні ділки і торгові компанії, які отримали від кайзера «охоронні грамоти», постаралися якомога швидше повернути назад державі даровані їм права на управління колоніями. Орі-

єнтація на «королівських купців» базувалася на нерозумінні або на небажанні визнати факти значного подорожчання і ускладнення колоніальної політики в останній чверті XIX ст. Якщо в домонополістичну епоху буржуазія прагнула господарювати в колоніях без допомоги державної машини метрополії, то в нових умовах вона хотіла втягнути державу в економічне освоєння колоній, передати їй адміністративно-політичні функції. При цьому колоніальний капітал намагався отримати доступ до свого роду системи «державного кормління» і таким шляхом користуватися додатковими джерелами збагачення за рахунок не тільки народів колоній, але й трудящих мас метрополії. Особливо прагнула цього німецька буржуазія, оскільки їй могли дістатися порівняно бідні, не здатні до викачування надприбутків колонії. Англії, які мали набагато більший досвід у колоніальних справах, з самого початку передбачали, що німецький уряд дуже швидко перейде від системи «охоронних грамот» до військово-бюрократичних методів управління колоніями.

Бісмарк розраховував, як вірно зауважив німецький історик Л. Галл, «шляхом політики колоніальної експансії зміцнити основи і далі стимулювати політичний та економічний розвиток Німецької імперії»²⁴. Крім того, посилення пропаганди колоніальних загарбань і розвиток заокеанської експансії повинні були в певній мірі сприяти усуненню соціальних суперечностей всередині Німеччини. У розпалювання колоніальних прагнень кайзерівської Німеччини включилися правлячі політичні та фінансово-промислові кола, а також партії і преса, які виражали їхню волю.

Зростання інтересу Бісмарка та німецького уряду до колоніального питання, підтримка планів і дій німецького капіталу на колоніальній арені свідчили, на наш погляд, що ідеологія німецького колоніалізму все більше набувала офіційного характеру урядової державної політичної доктрини. В її основі знаходився підтриманий імперським урядом принцип про необхідність і доцільність зміцнення внутрішніх і міжнародних позицій кайзерівської Німеччини шляхом здобуття нею колоніальних володінь. Перехід до заокеанських загарбань відбувався в обстановці колоніального ажіотажу, який охопив практично всі юнкерсько-буржуазні верстви та групи німецького суспільства. Не дивлячись на численні, іноді досить гострі й напружені дискусії з різноманітних питань колоніальної політики, всі політичні партії, які виражали

інтереси правлячих соціальних сил, в кінцевому підсумку підтримали німецьку колоніальну експансію. Німецькі колонії одержали міжнародне визнання і там склалася специфічна військово-адміністративного управління. Отто фон Бісмарк поширив свою владу рейхсканцлера на

далекі заокеанські володіння, але, як це не парадоксально, не вважав колоніальні здобутки великим успіхом зовнішньої політики Німецької імперії і до своєї відставки в березні 1890 р. віддавав пріоритет континентальній європейській політиці.

ПОСИЛАННЯ:

- ¹ Fitsmaurice E. The life of Granville George 1815 – 1891: In 2 Vol. / E. Fitsmaurice. – L.: Longmans, 1905. – Vol2. – P.337.
- ² Eckardstein H. Lebenserinnerungen und politische Denkwürdigkeiten: In 2 Bde. / H. Eckardstein. – P.- Lpz.: List, 1920. – Bd.2. – S.102.
- ³ Чубинский-Надеждин В.В. Бисмарк. Политическая биография / В.В. Чубинский-Надеждин. – М.: Мысль, 1988. – С.349.
- ⁴ Herrfurt K. Fürst Bismarck und die Kolonialpolitik / K. Herrfurt. – B.: Trewendt, 1909. – S.57.
- ⁵ Ibid. – S.7.
- ⁶ Bismarck O. Dokumente seines Lebens, 1815-1898 / O. Bismarck. – Lpz.: Ph.Reclan jun., 1986. – S.357.
- ⁷ Hagen M. Bismarcks Kolonialpolitik / M. Hagen. – Stuttgart-B.: Dt. Verl.-Anst., 1923. – S.57.
- ⁸ Kölnische Zeitung. – 15.09.1882.
- ⁹ Stenographische Berichte über die Verhandlungen des Deutschen Reichstages. Legislaturperiode 1-10. – B.: Verl.-Anst, 1871 – 1892. – Bd.5. – 4.06.1881. – S.1048 [Reichstag].
- ¹⁰ Oloukpona-Yinnon A.P. “...Notre place au soleil” ou l’Afrique des pangermanistes. 1878-1918. – P. – L. – Lome: НАНО, 1985. – P.36.
- ¹¹ Nussbaum M. Vom “Kolonialenthusiasmus” zur Kolonialpolitik der Monopole. Zur deutschen Kolonialpolitik unter Bismarck, Caprivi, Hohenlohe / M. Nussbaum. – B.: Akad. Verl., 1962. – S.41.
- ¹² Jacob G.E. Deutsche Kolonialpolitik in Dokumenten / G.E. Jacob. – Lpz.: Dieterich, 1938. – S.30.
- ¹³ Ibid. – S.31.
- ¹⁴ Reichstag. IV.Legislaturperiode. IV.Session. 1881. – Bd.IV. – S.1048.
- ¹⁵ Allgemeine Zeitung. – 31.06.1882; 3.07.1882.
- ¹⁶ Kölnische Zeitung. – 28.06.1884.
- ¹⁷ Дармштеттер П. История раздела Африки (1870 – 1919 гг.): Пер. с нем. / П.Дармштеттер. – М.-Л.: Госиздат, 1925. – С.67.
- ¹⁸ Die Erschliessung von Deutsch-Südwestafrika durch Adolf Lüderitz. Akten, Briefe, Denkschriften. – Oldenburg: o.V., 1945. – S.94, 105.
- ¹⁹ Jackel H. Die Landesgesellschaften in den deutschen Schutzgebieten / H. Jackel. – Jena: o.V., 1909. – S.29.
- ²⁰ Angra-Pequena. – B.: o.V., 1884. – № 4.
- ²¹ Ibid. – № 5.
- ²² Ibid. – № 7.
- ²³ Dokumente der deutschen Politik und Geschichte von 1848 bis zur Gegenwart. Bd.1. – B.: o.V., 1951. – S.405.
- ²⁴ Call L. Bismarck: Der Weiße Revolutionär / L. Gall. – F. M.: Prepyläen, 1980. – S.615.

Troyan S. German colonial policy Chancellor Otto von Bismarck / Diplomatic Academy of Ukraine

After the formation of the German Empire in 1871 the main focus of its foreign policy for a long time remained European. At the turn of 70-80 years XIX century Germany stepped up its colonial policy. In 1884 she officially took possession of the first colonies in South-West Africa and Oceania. Turn Chancellor Otto von Bismarck toward overseas conquests was caused by the desire to strengthen the position of the Empire in the international arena and to enlist the support of big business and powerful political forces in the middle of the state.

Keywords: German Empire, Otto von Bismarck, colonial policy.

Троян С.С. Германская колониальная политика рейхсканцлера Отто фон Бисмарка / Дипломатическая академия Украины при МИД Украины.

После образования Германской империи в 1871 основным направлением ее внешней политики долгое время оставался европейский. На рубеже 70-80 гг. XIX в. Германия активизировала свою колониальную политику. В 1884 г. она официально завладела первыми колониями в Юго-Западной Африке, а затем в Океании. Поворот рейхсканцлера Отто фон Бисмарка в сторону заокеанских завоеваний был обусловлен стремлением укрепить позиции Империи на международной арене, а также заручиться поддержкой крупного капитала и влиятельных политических сил внутри государства.

Ключевые слова: Германская империя, Отто фон Бисмарк, колониальная политика.

Стаття надійшла до редколегії 14.05.2015

Прийнята до друку 05.06.2015